

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus-acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Momente din viaţa noastră socială.

(În legătură cu scrisoarea D-lui Stroescu).

Intregă pressa noastră a remarcat adevărurile din scrisoarea, adresată de marele mecenat Vasile Stroescu societăţii „Petru Maior”. Atâtă înţelegere a situaţiei noastre, o atât de perfectă aprofundare în chestiunile noastre vitale ş-atâtă simţ profetic pentru desfăşurările viitoare ale luptelor noastre pe tărâmul conservării naţionale — poate nici — un alt bărbat n'a dovedit în măsură, în care ni-a dovedit-o legendarul binefăcător al neamului nostru.

Scrisoarea lui a venit ca o vie talmăcire a rostului nostru ca un puternic memento pentru zilele noastre. Mai mult decât ori-care dintre noi Vasile Stroescu înţelege seriozitatea primejdiei, prin care trecem şi glasul lui scormonit din lumea unei inimi calde şi iubitoare de neam se grăbeşte să ni-arate cărările, ce trebuie să le apucăm pentru a putea mântui de pieire puţinul avut sufletească, ce ni-a mai rămas.

Ca cel mai chemat adresează o dreaptă muştrare acelor fraţi ai noştri din regatul liber, cari îşi risipeşc avutul, câştigat prin truda milioaneilor de ţărani, fără de a se gândi de a face din acest avut avere naţională sau fără de a se gândi vre-odată, că afară de eul lor vremelnic mai există o chestiune naţională, o cauză românească, fără de care nici ei, nici neamul nostru nu poate exista. Aici advertismentul lui Stroescu e atât de drept ş-atât de dureros, încât nu putem găsi cuvânt cu care să putem scuza vre-odată nepăsarea şi grozava indolenţă, ce se arată în întregi chestiuni naţionale româneşti din partea acelor cărora împrejurările li-a făcut parte de neapărată îndatorire de pământ, de nesecate bogăţii.

Sunt atât de multe nevoile noastre, moşia ni atât de strâmtă, prigonirile ce ni-e seacă puterile sunt atât de sălbatic, pressa noastră

tră, singura armă de luptă în aceste vremuri grele, sentinela credincioasă a unui neam ameninţat de moarte, ni-e atât de săracă, se luptă cu atâtea neajunsuri — şi cu toate astea cei chemaţi nu ni-e aud strigătul desădădăit.

Noi nu cerşim, nu vrem avutul nimănui, ni-ar fi ruşine de banul ce ni-s'ar da din milă, l-am arunca în drum, dar cerem ca cei cari îşi fac palate din truda neamului nostru să se gândească, că această trudă demnă este de răsplătită. O întrecere pentru a atinge cât de cât înălţimea, în care plutesc figura lui Stroescu e o datorinţă naţională, dacă mai pretinde cineva să fie considerat ca Român, dacă nu doreşte ca să fie exilat în inimile româneşti şi considerat ca strein şi duşman al neamului...

Mai suleveză Vasile Stroescu şi un alt păcat, care e al nostru al tuturor: greşile mari, pe cari le facem cu toţii în gospodăria noastră naţională, grozava lipsă de pricepere a unui superior spirit de întreprindere. El de câteori şi-a scuturat prisosul dărnice sale, ni-a spus să nu fim sgârcoţi, din banii lui să nu facem fonduri, ci să-i întrebuiţăm momentan pentru acoperirea lipsurilor şi viudecarea rănilor noastre. El ştie şi înţelege, că viaţa noastră n-a fost şi nu va fi nici când mai primejdă ca în vremurile de astăzi şi de aceea cere, ca avutul lui să nu-l încătuşăm în marginile fondurilor colbuite de vremuri, cari apoi într-o vreme cândva să fie rapite de adversari. El pretinde ca din avutul lui să creăm capital naţional, capital activ, care să fie izvor de câştig şi razim puternic al gospodăriei noastre naţionale.

În extazul iubirii sale de neam — el poartă o vie îngrijorare de viitorul acestuia şi crede că acest viitor va fi mântuit, dacă astăzi mai mult ca totdeauna va fi ajutat.

Iar ca adevărul din această parte a scrisorii lui Stroescu să fie mai bine înţeles, menţionez o scurtă convorbire, ce am avut-o

mai deunăzi cu un harnic meseriaş român din Braşov.

— Cât de bine înţelege Stroescu situaţia noastră, începu el, când pretinde, ca darurile lui să nu se facă temelii de fonduri moarte, ci ca ele să fie puse momentan în slujba scopului fixat. Noi meseriaşii din Braşov avem de pildă un fond, un fond puternic — dar, zău, abia ştim, că există. E un capital mort, o avere pasivă, de pe care doar cutare funcţionar de bancă mai scutură colbul, iar dacă e să-i ia cineva folosul, apoi noi suntem cei din urmă. Doar poate băncile să-i ia hasna mai mult.

Meseriaşul meu vorbea în deplină cunoştinţă de cauză. Ştiam şi eu de acest fond, mi-l tot pomenea unul dintre vorbăreţii lui administratori, dar nu credeam, ca acest fond să fie atât de — pasiv.

— Dar d-voastră cei mai mulţi dintre măştrii de azi n-aţi crescut oare din ajutoarele fondului, ce-l aveţi? — reflectai eu.

— E adevărat şi nu. E adevărat într-o măsură în parte şi de acest fond am putut să ne înşuşim o meserie. Şi nu e adevărat pentru că în faţa concurenţei de azi, noi ar trebui să avem alte pregătiri, altă calificare pentru ca să putem să ne întrecem cu ştiinţa streinilor. Posibilitatea asta însă fondul nu ni-a dat-o, pentru că s-a ţinut ca să nu se ştirbească cumva.

— Dar cred că nu dubitezi în buna credinţă şi în nobilele intenţiuni ale acelor, cari au întemeiat şi au administrat fondul? — obiectai eu din nou.

— Nici decăt, răspunse conlocutorul meu, dar excepţionez priceperea lor pentru situaţie, ori cât i-ar supăra această observare. Căci ţin să afirm, că acel fond n-ar fi suferit nici o ştirbire, dacă eu de pildă sau altul am fi fost ajutaţi şi din capital şi nu din interese numai, pentru că să-mi pot şi eu şi alţii câştiga o calificare mai superioară — în străinătate. Prin această valoare reală a fondului ar fi crescut. De aceea ţin să susţin că la noi în situaţia de azi o încătuşare a capitalului în lanţurile unui

fond e un păcat şi o lipsă de superioară pricepere a situaţiei. Banul trebuie să circule, să fie pus în lucrare, şi nu îngropat. În asta nu e nimic ciudat, ci totul e foarte natural. Ba mai mult, dacă fondul nostru ar fi un capital mobil, atunci terenul nostru de validitate n-ar fi atât de strâmt şi n-am fi espuşii la primejdia pe care o vedem cu ochii de a pierde unul după altul toate magazinele româneşti. Iată de pildă magazinul d-lui S., cine ştie pe ce mâni streine va încăpui în curând. Vechea firmă românească va dispărea şi'n locul ei va veni una streină ca să pierdem încă o putere mai mult. Iar fondul nostru stă neputincios în faţa acestor primejdii reale. În braţele noastre e atâta putere de muncă, în sufletul nostru e atâta entuziasm, şi iată că cu tot acest capital moral din lipsa de capital material mobil, trebuie să tângim...

Era atâta adevăr în spusele meseriaşului acesta ş-atâta pricepere a situaţiei noastre triste — încât simţeam, că glasul lui Vasile Stroescu se ridica parcă mai mult ca totdeauna ca un strigăt de alarmă, ca o tunătoare voce profetică chemată să ne ridice din întunecul vieţii în care orbescăm şi să ne ficeze alte cărări, alte programe, altă pricepere...

Serviciu de trei ani. Legea cea nouă militară prescrie doi ani de serviciu activ pentru infanterie. Cum ea este sancţionată, dispoziţiile ei ar trebui să fie valide încă de acum. Feciorii, ce vor fi asentaţi acum la infanterie, ar avea să servească doi ani. Dar lucrul nu e aşa. Aci se face o excepţie. Din Viena se anunţă, că pentru introducerea serviciului de doi ani s'a stabilit un timp de tranziţie, până la 1915. În acest timp recrutările se fac încă tot pe câte 3 ani şi abia la 1915 vor intra în vigoare dispoziţiile noiei legi şi în chestia serviciului de doi ani.

Emigrarea sporeşte. Zilele aceste a apărut o statistică oficială, în care se constată, că în prima jumătate a anului corent au emigrat peste 41 mii de oameni din Ungaria, iar cei întorşi nu fac

nici 12 mii. Adecă Ungaria a perdut prin emigrare în o jumătate de an 29 mii din locuitorii ei.

În timpul corăspunzător al anului trecut numărul emigranţilor a fost vre-o 27 mii, al rentoarcerilor peste 15 mii, aşa că pierderea este numai de 12 mii.

Adecă emigrarea sporeşte, ce- ca-ce ne-o arată şi numărul paşapoartelor extradate. În timpul din Ianuarie — Iunie anul corent s'au dat 47 mii de paşapoarte pentru America, pe când anul trecut în acelaş restimp numai 25 mii.

Ce zic la aceasta Tisza-Lukács et tutti evaniti?...

Autonomia bisericei sârbeşti. Partidul radical sârb şi partidul sârbilor independenţi au ţinut o conferenţă comună în Agram. Cele două partide au ajuns la o înţelegere pe baza hotărârii din Neoplanta a radicalilor, insistând să fie primită hotărârea lor şi de către celelalte partide. Partidele sârbeşti vor ţine o conferenţă comună în chestia bisericească în 20 August c. în ziua de Sf. Ştefan în Budapesta.

Un publicist croat despre episcopia gr. cat. maghiară. Publicistul croat Miho Ierenici publică un articol de fond în ziarul „Union” din Praga asupra chestiunii episcopiei maghiare. Publicistul Ierenici pledează în favoarea Românilor, spunând, că li-se face o strigătoare nedreptate. Face istoricul luptelor Românilor timp de o sută de ani, vorbeşte despre devotamentul lor către Viena şi de modul vitreg cum au fost în schimb răsplătiţi.

Autorul articolului face o paralelă între croaţi şi români. Croaţii, spune el, au fost şi ei devotaţi împăratului, au avut şi ei un Avram Iancu, dar s'au convins de mult, că Viena i-a părăsit lăsându-i pe mâna ungarilor. La această convingere au ajuns de-abia acum, Români, acum când se creiază episcopia greco-catolică. Lupta Românilor se va îndrepta contra Romei şi contra Vienei.

Ierenici aminteşte vorba unui mare ardelean, care a spus, că Români trebuie să meargă mână în mână cu Croaţii contra duşmanului comun.

Costumele naţionale.

Resumatul conferinţei
d-lui N. Iorga.

Vălenii de Munte 23 Iulie 1912.

În vremea mai nouă, când moda în înfăţişările ei bizare au început să înlocuiască mândrul nostru port naţional se vădeşte din ce în ce decăderea şi ignorarea completă a acestui produs al iscusinţii noastre înăscute. Ca orice ce avem noi mai bun şi mai frumos, aşa şi portul naţional a fost observat întâi de străini, recunoscând cu admiraţie însemnătatea lui, care în rândurile noastre nu se recunoaşte. Bucke, un călător englez, s-a oprit fascinat de frumuseţile pitoreşti ale costumelor din România, făcând un frumos album pentru străini, iar prin anii 66-80 Suveranul nostru actual a dat însărcinare pictorului Szatmări de a face o colecţiune selectă a porturilor dela ţară, cari sunt cele dintâi documente de frumuseţe pentru noi. A. S. R. Regina Elisabeta prin anii 80 a îmbrăcat cu multă dragoste portul dela ţară, ce a îndemnat şi clasa boerească să imite această îmbrăţişare a artei populare de

cătră Regina suverană. S-au înjghebat cu înecut şi societăţi cu menirea de a proteja şi feri de schimonosire porturile naţionale — astăzi însă nu sunt decât protectoarele modei, cari stălesc podoabele noastre originale.

Acum dacă comparăm portul dela noi cu cel dela vecinii noştri împrejmuituri, ne va părea multă asemănare între ele: Sârboaicele, pe cap cu-n tulpă unguresc, costumul împodobit urât cu elemente turceşti în pieptar, fota cu cusături caracteristice.

Bulgăroaicele de lângă Morcovcia pe cap cu un fel de fes, un pieptăraş cu-o singură piesă ce încinge trupul, având caractere deosebite în culori negre. Bărbaţii poartă căciula noastră, sumanul mic de altă culoare, itării strănşi şi opinci. Pe lângă Sofia se poartă un costum asemănător celui din Oltenia. În împrejurimea Lomului în loc de fotă se găseşte un model cât se poate de caraghios, cu podoabe moderne în formă de găini, pui etc., cu vremea vor adauge cine ştie ce fotografii, iar pe la Ruscuc împodobite odios. Aromânii pe cap cu tulpă, peptar lung, cu multe influenţe dominante, pantaloni largi. Albanezii cu peptar lung şi coafură de blană albă de miel, sau o simpă calotă.

Grecii se îmbracă ca Albanezii, cari în veacul al 14-lea au înundat teritoriul estins până la Morea exercitând influenţe covârşitoare la populaţia dominantă aici. Costumul lor samănă mult cu al nostru divergează numai în culori: fondul unitar însă a popoarelor balcanice este un fapt incontestabil.

Dar e multă asemănare şi cu portul dela Cracovia şi Lemberg: femeile cu cojocole, fote asemănătoare, diferinţă este numai la tulpă şi coafură.

Saşi din Ardeal în portul de sârboare cu pălărie şi peptăraş elveţian, cu rochie plină, pestelcă albă ce aduce mult cu al ţăranilor alsacieni dela Rin. Altele din jurul Braşovului, Sibului şi Bistriţii mult asemănătoare portului nostru. Ţăranii unguri de lângă Hunedoara cu cămaşa lungă, peptar, adăugând în urma modernizării cravată la gât, iar femeia cu panglici la brău. Dar ce e mai curios este faptul, că şi costumul din stepă al Ungurilor, ba ce e mai interesant chiar şi al ţăranilor din Suedia ne duce la portul nostru.

De unde aceasta asemănare? Grecii se îmbrăcau ca Romanii cu giugă, cu manta răsfântă pe cap, ei puteau umbla aşa, dar noi cu vremuri şi vicisitudinile aspre nu. Când au venit Ro-

manii pe-aiici au aflat pileus-căciula, un semn al aristocraţiei. Decebal cu căciulă. Traian fără dânsa. Costumul, care observă liniile trupului, jos opincea, sus căciula, trebuie să se admită, că nu e port roman, dar nu e nici grec, atunci ce să fie, a cui e? Al elementului celui mai vechiu ce posedă aceste plaiuri — al strămoşilor noştri adevăraţi al Tracilor. În liniile distingătoare, în legăturile şi armonizarea colorilor — ni-se dă asemănarea cu porturile scandinave, a popoarelor, cari au fost de sămânţie gotică, cari au locuit multă vreme în vecinătatea Tracilor şi a fost o vreme când aceste două culturi se îmbinau. Când vin Hunii, Goţii în parte se retrag în Balcani, iar altă parte spre nord european formând popoarele scandinave de azi.

Acesta este fondul istoric. Să dispară deci sentimentele de umilinţă, când e vorba de porturile dela ţară. Noi suntem mai aproape de Traci. N'avem nici o influenţă turanică, română, hunică sau greacă ci putem reclama ori când frumuseţile porturilor dela ţară ca unele, cari sunt ale noastre!

Cât priveşte aranjarea şi dezvoltarea porturilor după regiuni, e de înregistrat o decădere şi pocire regreta-

bilă. Statul ar putea face mult pentru îndreptarea acestei stări de lucruri. Păcatul acesta este al clasei de jos, care desprăteşte arta poporului dela ţară, dar şi a statului, care nu ajută întreprinderile de readucere la originalitate naţională a costumelor. Astfel uşor o să ajungem la pierderea totală a acestei comori artistice, ce se vede de pe acum în Moldova, la munte pe seş unde s'a străbătut influenţele moderniste pocite din cale afară. Gustul sătencelor se strică în urma înrăuririlor orăşeneşti. Ee încep a încăra podoabe peste podoabe pe costumele lor. Asta trage după sine moartea fatală a portului naţional!

Costumele sunt emanaţia gustului rafinat în legătură cu atmosfera, originea rasei, cu natura, care nu e aceeaşi în ţinuturile Sibului şi a Dâmboviţei, ci diferă după cum şi neamul nostru din diferite plaiuri are un deosebit amestec de sânge, de obiceiuri şi însuşiri.

Porturile din Bucovina şi Moldova sunt mult asemănătoare un pieptar, un cojocel scurt (în Buc. bundiţă), în loc de două fote o singură piesă în jurul trupului cu o formă de diademă pe cap. Bărbaţii cu căciulă înaltă sau pălăria largă, cămaşa nu mult lungită,

Autorul face un apel călduros către Croați, prin care îi invită să se conformeze și ei acestei tactice.

Zichey la M. Sa. Ministrul conte Zichey, cum s-a anunțat, a fost Sâmbătă în audiență la M. S. Audiența s-a început la 11 ore și a durat o jumătate de oră. Ministrul a făcut raport M. Sale despre chestii de rezort, în special în chestia autonomiei catolice.

Presă rusă atacă tripla alianță. Ziarul „Novoje Vremia” publică un articol foarte violent cu privire la aspirațiile Austriei în Balcani. Autorul articolului spune, că în Peninsula balcanică trăiesc 20 de milioane de români, bulgari, greci, albanezi etc. și Rusia și-a vărsat sângele pentru crearea țărilor balcanice și tot Rusia le va da independența efectivă față de Viena, Berlin și Roma.

Evenimentele din Turcia. Situația în Turcia este neschimbată. Albanezii și-au formulat postulatele și au înmănat lui Ibrahim-pașă, președintele comisiei turcești, un document care conține următoarele 12 revendicațiuni din partea arnăuților:

- 1) Stabilirea și perceperea impozitelor și a taxelor, precum și organizația finanțelor să se facă pe baza condițiilor care există în Albania;
- 2) Serviciul militar să se facă numai în provinciile rumeliote, afară de cazul de război, când arnăuții vor merge și în alte provincii ale imperiului;
- 3) Funcționarii să fie competenți și cinstiți, știind limba albaneză;
- 4) Să se înființeze școli agricole;
- 5) Să se mărească numărul stabilimentelor de învățământ;
- 6) Să se predea în mai multe limbi la orice școală;
- 7) Să se construiască drumuri și căi ferate;
- 8) Să fie libertate absolută în ceea ce privește înființarea școalelor private;
- 9) Să se înființeze „nahici” (organizații comunale);
- 10) Membrii fostului cabinet Said Pașă trebuie să fie făcuți responsabili;
- 11) Să se decreteze o amnestie generală;
- 12) Armele luate arnăuților să fie restituite.

După știrile din Constantinopol guvernul a acceptat aproape toate condițiile. Trăirile continuă însă pentru a ajunge la un deplin acord. Starea de asediu deasemenea continuă pentru a opri cu desăvârșire agitațiunile Turcilor tineri.

Ziarele Turcilor tineri „Tanin” și „Hakk” au încetat de a mai apare. Ministrul de război publică o depeșă a comandantului corpului VI de armată din Monastir, Djavid Pașă, care era socotit ca partizan al comitetului, și care spune că ordonanța ministrului

care interzice ofițerilor de a face politică, a fost cetită în fața tuturor ofițerilor din corpul VI. și din divizia IV. Toți ofițerii au jurat îndată, că nu vor aparține nici unui partid politic și că se vor supune tuturor guvernelor conform constituțiunii. Aceiași ordonanță a fost comunicată diviziei din Iștip și din Dibra.

Nota Muntenegrului către puteri. Guvernul muntenegrean a trimis reprezentanților tuturor Puterilor la Cetinge o circulară descriind toate conflictele turco-muntenegrene pricinuite de traseul defavorabil al graniței. Această notă relevă, că Poarta nu a acceptat comisiunea mixtă instituită spre a regula diferendele. Astfel, guvernul muntenegrean nu are posibilitatea de a se înțelege direct cu Turcia și de a pune capăt în mod amical situației actuale. Guvernul muntenegrean face un apel marilor Puteri să facă un act binevoitor în situația actuală dificilă și să caute un mijloc radical de a o îndrepta. Muntenegru, chiar în momentul de față, e pătruns de intențiuni pașnice, deoarece cunoaște importanța păcii pentru dezvoltarea lui. Muntenegru face un apel marilor Puteri spre a putea să mai trăiască cu Turcii într-o stare de bună vecinătate și să rămâie un element de liniște și de ordine în Balcani, după sfatul pașnic al marilor Puteri.

Externe O telegramă din Viena anunță, că regele Bulgariei a plecat subit dela castelul său din Ungaria spre Sofia. Se zice că guvernul bulgar a primit o notă dela puteri punându-i în vedere să păstreze liniștea și să nu provoace cu nici un chip complicații în Balcani. Agitația spiritelor în Bulgaria a ajuns la extrem. Comitetul macedonean a afișat manifeste declarând că războiul e inevitabil. Cercurile politice cred că nota Puterilor va fi suficientă pentru ca guvernul bulgar să intervie energic potolind spiritele.

— Ziarul „Frankfurter Zeitung” primește din Petersburg știrea, că obiectul principal al înțelegerii ministrului de externe francez Poincaré cu diplomații ruși la Petersburg îl va forma chestiunea balcanică și în legătură cu aceasta aplanarea războiului turco-italian.

— Ziarul „Secolo” relatează că tratativele pentru încheierea păcii, cari continuă în Elveția, au stabilit că Italia este gata să renunțe la suveranitatea Libiei și că Turcia este gata să recunoască califatul religios și plata unei mari despăgubiri. Greutăți mari prezintă chestiunea insulelor ocupate. Italia cere, ca turcii să renunțe cel puțin la insula Stampolia.

— Ziarele americane odinioară foarte ostile Germaniei, iau acum o atitudine contrară și se declară pentru un acord germano-american, cel puțin întru cât e vorba de Extremul Orient

scrisă în porturile dela țară — ca să le primim cu indolență ba chiar ignorare crasă. Dacă se privea altfel acest produs instructiv am avea astăzi mai multe colecții și modele adunate decât a d-șoarei Cornescu și Brătianu. În Ardeal e frumos albumul d-șoarei Maria și Minerva Cosma (Sibiu) precum și a profesorului Comșa — iar la noi are o dragălașă colecție de „Izvoade strămoșești” d-șoara Margareta Mille Verghi.

Se impune deci o datorință celor competenți (cari nu vreau să audă) de a lucra pentru menținerea și readucerea portului nostru deformat la plecare sa originală: 1) în toate școlile cu internate să se facă obligată purtarea portului nostru național dela țară. 2) Când învățătoria noastră (din Rom.) a început să îmbrace cu dragoste portul național e de datorință învățătoarelor ca în locul modelor celor mai desantate să îmbrace îmbrăcămintea dela război obișnuită în părțile unde s-au designat să se organizeze țesătoria națională; să se facă propagandă în sus și în jos în favorul artei populare căci numai așa se va reînvia și menține portul național românesc admirat de străini iar de noi cu aere de saloane desprețuit!

Correspondent

Correspondentul din Petersburg al ziarului „New-York Sun” anunță, că Rusia și Japonia au încheiat o alianță pentru apărarea intereselor comune în Extremul Orient, alianță îndreptată împotriva Statelor Unite.

Ziarul își exprimă dorința ca, drept răspuns la aceasta, Germania și Statele-Unite să încheie o alianță analogă

Din România.

Tema manevrelor Regale. Manevrelor regale vor începe la 18 Septembrie și se vor termina la 26. În zilele de 27 și 28 se va face desconcentrarea trupelor.

Partidul Albastru, care e considerat ca inamic, va fi constituit din corpul II. și o divizie de roșiori. Acest partid va începe operațiunile preliminare cu trecerea Dunărei la Măcin-Hârșova și va avea concursul escadrei de pe Dunăre și a batalionului de pontonieri.

Partidul de Sud, va fi constituit din corpul 5 de armată căruia i se va da prin constituire o brigadă de cavalerie. Zilele de 18, 19, 20, 21, 22 și 23 vor fi consacrate de o parte și de alta pentru operațiuni preliminare. Zilele de 21 și 25 pentru manevrele libere, cu totul libere, și pentru ca aceste manevre libere să se poată face cu folos real pentru armată și fără spori ascunse operațiunile preliminare sunt indispensabile.

Defilarea și revista se va face pe platoul de la Nord-Est de Medjidia, unde se vor face pregătiri speciale și unde, probabil, prefectura județului va construi o tribună.

Tema acestor manevre se poate considera în parte ca o reconstituire a primelor operațiuni din războiul din a. 1854.

România la expoziția din Lipsa. În luna Mai 1913, va avea loc la Lipsa (Saxonia), o expozițiune internațională de arhitectură și construcțiune cu expozițiuni speciale a meseriilor și industriilor legate cu ea.

Expozițiunea este pusă sub înaltul patronaj al M. S. Regelui Saxoniei.

Toate statele și în special Germania vor lua parte la această expoziție, care este de o mare importanță pentru lumea culturală științifică și socială-economică. România a obținut o concesiune exclusivă construind un teatru, cinematograful cu restaurant și cafenea românească, atașând și o sală de expozițiune și vânzări de țesături și alte articole românești pe lângă multe articole industriale primele, cari România le exportă în Germania.

La congresul studentesc, care va avea loc la Craiova la 26—30 August sunt invitate să participe toate societățile studentești de peste hotare din Viena, Budapesta, Cluj, Cernăuți, Arad, Caransebeș, Graz-Leoben, Paris, Berlin, Lipsa, Hohenheim Stuttgart, Freiberg, München, societățile studenților de la școlile speciale de poduri și șosele, silvicultură și agricultură, apoi soc. studenților macedo-români și basarabeni.

Inscrierile, care trebuiesc însoțite de taxa de 2 lei se primesc până la 15 August de d. Emil I. Diaconescu com. Mănăstireni jud. Botoșani (gara Dăngeni.)

Nici un caz de holeră. Direcția generală a serviciului sanitar ne înștiințează că până acum nu s'a constatat nici un caz de holeră în nici o localitate din țară. Publicul e sfătuit să fie liniștit și ziarele sunt rugate să nu-l alarmeze cu știri ce nu-și găsesc confirmarea prin fapte.

Serbări culturale din Reteag.

— August c.

La 28 Iulie 1912 s'a aranjat în Reteag, în curtea școlii române, sub pavilion, o petrecere precedată de adunarea cercului Dej al fondului de teatru, împreună cu o reprezentațiune teatrală.

Atât adunarea, cât și reprezentațiunea teatrală și petrecerea au fost foarte bine reușite. S'a adunat un public numeros și ales chiar și din depărtări considerabile. Astfel am avut capeți din Năsăud, Bistrița, Selagiu, chiar și din Blaj. Apoi Dejul ne a dat tot ce a avut mai nobil și cu inimă românească.

A fost prima adunare culturală în aceste părți, care a început să risipe negura, în care am zăcut până acum noi cesti din comitatul lui Banfi de pe vremuri.

Cam la 4 ore p. m. comitetul cercului Dej al fondului de teatru a sosit cu trăsuri pe șoseaua de către Dej și a fost întâmpinat în Reteag de preotul local în fruntea unui frumos număr de popor.

La 4 și 1/2 se începe adunarea, carea e deschisă de președintele dl. Dr. Liviu Micșa.

Comitetul este salutat în numele poporului de preotul local Ioan Sonea, cari îl dorește spornică lucrare.

După aceea dl. Dr. Liviu Micșa ține un discurs, în care în stil priceput de popor arată însemnătatea teatrului și dă poporului povețe bune.

Urmează raportul secretarului dl. Dr. Iosif Boca avocat în Dej, care într'un limbaj frumos și o dulce limbă românească arată activitatea desvoltată de on. comitet în favorul fondului teatral.

Se aleg comisii pentru censurarea raportului, pentru înscrierea de membri.

Sedinta se suspendă, iar după deschiderea comisiei pentru censurarea raportului comitetului, prin referentul dl. Ioan Boca directorul „Tib-leșana” din loc raportează, că socotelile sunt exacte, și recomandă darea abso-lutorului ceea ce și urmează.

Comisia pentru înscrierea de membri prin referentul dl. Ștefan Bușția preot în Mihaești raportează, că s'au înscris membrii pe viață, ordinari și ajutători și s'a încasat suma de 140 coroane. Cu aceste adunarea s'a încheie.

Urmează pregătirea pentru reprezentațiunile teatrale.

Membrii comitetului s'au înșiră din Dej folosesc timpul și s'a face onorurile la familiile fruntașilor localitate precum la preotul local dl. Dr. Ioan Boca directorul de biserici la dl. Petru Anca notar în pensiune, la d-na văduva I. Pop Rețeganul și alții.

Cam la oarele 7 seara s'a început teatrul reprezentându-se mai întâiu piesa teatrală: O Sâmbătă norocoasă, apoi piesa: Arvine și Pepelea de V. Alexandri. Ambele au fost predate foarte bine, stărnind multă ilaritate în public, care a respălit pe diletanți cu aplauze prelunge.

Las să urmeze aci numele diletanților: D-șoarele: Lucretia Brehaz, Maria Bodea, Alexandrina Rusu, Aniția Cherbeșiu; domni: Dr. Ioan Mezei, Dr. Emil Pușcariu, Benedict Răuș, Octavian Medan, Iuliu Micșa, Victor Roman, Vasile Pop, George Anca și Aurel Rebrisorean.

După reprezentațiunea teatrală 10 tineri studenți născuți în trumoașe costume au jucat „Călușarul” și „Bătuta” stărnind multă însuflețire.

A urmat apoi petrecerea cu dans, care a durat până în ziua.

Rezultatul moral a fost cât al unei victorii câștigate pe câmpul de luptă, iar rezultatul material a fost destul de îmbucurător.

Sau încasat în total 518 cor., 50 filieri, Spesele au fost . . . 281 > 66 >

Venitul curat: 236 cor., 84 filieri, care s'a împărțit în părți egale între biserică gr. cat. din Reteag și între fondul teatrului român.

Suprasolvirii și respective oferte au intrat dela următorii domni: Alexiu Bogdan funcționar reg. în pensiune și proprietar în Cusdroara a trimis 5 cor. Iulian Bogdan căpitan c. și reg. în Mișcolț 5 cor., Mihai Ștef sergent de jendarm în loc 2 cor., cărora li-se exprimă pe aceasta cale mulțumită adânc simțită.

Exprimăm așiderea mulțumită stimatului comitet al fondului de teatru cercul Dej, pentru că a învrednicit comuna noastră de onoarea deosebită, de a ținea aci adunarea sa anuală.

Exprimăm mulțumită tuturor stimateilor domni din Dej și din alte părți pentru participare precum și domni diletanți și călușeri, cari au făcut, ca succesul serbărilor noastre culturale să fie atât de desăvârșit.

Dumnezeu să ne ajute și pe viitor a ne afirma pe terenul cultural și social!

Ioan Sonea

preot. gr. cat. local.

ȘTIRI.

— 30 Iulie v. 1912.

Sborul lui Vlaicu la Alba-Iulia. Din Alba-Iulia ni se scrie: Distinsul nostru aviator Aurel Vlaicu va zbura Duminecă în 18 August

st. n. (ziua Maj. Sale) în Alba-Iulia, pe terenul de exerciții militar din loc. Prefurle de intrare. Lojă: 40 cor. Loc rezervat: 5 cor. loc I. 4 cor. loc II. 2 cor. loc de stat 1 cor.

Presă germană despre Caragiale. Marele ziar german „Frankfurter Zeitung” publică în numărul, care ne-a sosit azi, un foarte interesant foileton intitulat „Caragiale, dramaturgul românesc”. Autorul foiletonului, d. Hermann Kienzl, analizează opera și viața marelui nostru scriitor și spune că pierderea lui este o grea lovitură pentru cultura noastră.

Pentru fondul ziaristilor români. D-l Sever Matiasu, vice-notar în Coșava a trimis ziarului „Drapelul” din prilejul cununiei sale cu d-șoara Cornelia Iovnescu din Făget, suma de 10 cor. pentru fondul ziaristilor români drept răscumpărare a anunțurilor de cununie. La mulți ani!

Concert românesc în Constantinopol. Din Constanța ni se scrie: Reunirea de muzică din Constanța a aranjat în 9 August a. c. în Constantinopol un concert, cu succes foarte bun. A luat parte la acest concert, cântând soli de sopran, d-na Karșai, cunoscută cântăreață din Ardeal, care a secerat succese atât de splendide la serbările din Blaj din anul trecut.

După părerea unanimă d-na Karșai a contribuit în mare parte la succesul concertului, la care afară de multă lume românească, în care și cercurile oficiale ale României din Constantinopol, au asistat și mulți streini, Turci etc.

D-na Karșai a fost acompaniată la pian de d-na Apostolescu, soția președintelui reuniunii de cântări, d-nul Virgil Apostolescu, medic în Constanța. Distinsele cântărețe ardeleni li s-au făcut călduroase ovățiuni.

Coriștii au plecat însoțiți de mulți excursioniști, între cari și mai mulți Români ardeleni și bucovineni, cari se aflau în Constanța, Marți în 6 August n. la Constantinopol. Au fost primiți cu multe simpatii, au vizitat muzeele și monumentele istorice din Constantinopol, au asistat în corpore la Selamlăc din 9 l. c., aclamând viu pe M. S. Sultanul la sosire. M. S. Sultanul impresionat plăcut de ovățiile făcute, și-a exprimat prin un adjunct mulțămitele sale.

Oficiali abuzivi. La adresa vice-spanului Csulay din Deva, s'au făcut denunțări că la târgul de țară din Deva mai mulți oficiali au făcut abuzuri cu țedulele de vite. Viceșpanul a pornit cercetare și s'a constatat, că denunțul a fost adevărat. Patru oficiali și-au mărturisit păcatul. Ei vor fi pedepsiți aspru.

„Banca generală de asigurare” din Sibiu. După informațiunile primite din loc competent, afacerile la banca noastră de asigurare în luna Iulie au întrecut toate lunile de până acum. În secția asigurărilor de foc au fost emise 744 polițe asupra unui capital de peste 2 milioane, cu un incasso de aproape 16,000 Coroane. În secția asigurărilor de viață au intrat 69 oferte pentru un capital de 306,200 Cor. și s'au emis 45 de polițe cu un capital de 217,000 coroane. Premiile curate ale polițelor de viață emise trec peste 10,000 Coroane. — R. Econ.

Congresul cooperativelor din Ungaria se va ține la 24 Oct. a. c. în Budapesta. Este al doilea congres regnicolar din Ungaria. Programa congresului va apărea în timp apropiat.

Trupa dlui Bănuț în Șomcuta. Ni se scrie: În 3 l. crt. au dat în comuna noastră Șomcuta-mare o reprezentație foarte reușită trupa fondului de teatru român de sub conducerea dlui Aurel P. Bănuț, la care au participat foarte mulți, atât din loc cât și din jur și chiar și din depărtări mai mari. Rezultatul material poate servi de o dovadă despre succesul acestei manifestări culturale românești și anume: Au intrat la cassă Cor. 1054.20 după subtragerea speselor în suma de Cor. 441.12 sau predat dlui director artistic Cor. 613.08 Au suprasolvit următorii: Domnul George Pap de Băsești, Nicolau Nylvan, Șomcuta mare, câte 15 cor. Andrei Cosma, Șimleul Silvaniei, Dr. Coriolan Pop, Oradea Mare, Dr. Ladislau Gyurko, Jibou, Ludovic Man deputat dietal câte 10 cor. Emeric Pop, Jibou, Ioan Gheție, Năsăud, Aurel Foltinec farmacist, Șomcuta Mare, Dr. Andrei Dobossi Sătmăr,

Dacă aveți lipsă de MOBILE nu vi-le procurați până în luna lui Octomvrie. Atunci se deschide Filiala fabricii de mobile din Marosvásárhely

a d-lor

Székelv és Réti, în Brașov, Strada Porți Nr. 60.

Augustin Dragoș, Hideaga, Dr. Simeon Butean. Șomcuta Mare, Hirsch Ignatz, contabil Șomcuta Mare, Ioan Moldovan cand. de adv. Dej, câte 5 cor. Iosif Schiop, Posta, 4 cor. Ioan Serbu, Șomcuta Mare, Felician Pap, dentist Baia Mare, câte 3 cor. Bohățel dir. de bancă Băsești, Florian Traian, Dr. Alexandru Rakoczi, Remetea, Dr. Ioan Sălăgean, Baia Mare, George Bancos, Seisig, câte 2 cor. Darius Pop, Paul Fetti, Jadera, câte 1 cor. Total: Cor. 132. — *George Badocea* cassarul comitetului aranjator.

Lucrătorii din Ungaria angajați la muncă în România. Oficiul «Buda-pesther Korespondenz» anunță că ministrul de interne a trimis o circulară prin care se cere notarilor din sate ca să atragă atenția lucrătorilor agricoli, cari pleacă în România, ca înainte de a încheia vre-un contract cu un proprietar român să se adreseze consulatului austro-ungar, care se va interesa de condițiile, în cari se angajează lucrătorul. Consulatul va da apoi lucrătorului indicațiunile necesare. În cazul rău tratament din partea proprietarului român, lucrătorii din Ungaria să se adreseze consulatului, care le va da tot sprijinul. Circulara amintește că anul trecut nici un lucrător din Ungaria nu s'a plâns consulatului.

Lukács la Aiud. Tot mai mare eșon și agitație se face în jurul sosirii lui Lukács la Aiud, ca să-și ție darea de seamă. Ci-că până acum s'au înștințat peste 100 de deputați din partidul muncii, cari vor însoți pe primministrul. Comitetul executiv al partidului muncii din Deva a hotărât să la parte corporativ la adunare. Vor participa apoi reprezentanții și a altor comitete și cluburi guvernamentale.

Și va fi un «magnum áldomás».

Despre puternicul cutremur de pământ din Turcia, semnalat în n-ru nostru trecut, mai sosesc următoarele amănunte:

Puternicul cutremur de pământ simțit la Dardarele și Galipoli a făcut să se prăbușească și să se crepe o mulțime mare de clădiri, cu care ocazie un foarte mare număr de oameni au fost răniți. Morți au fost puțini, fiindcă cutremurul anunțându-se prin câteva zguduri ușoare, locuitorii au avut timpul să iasă din case înainte ca acesta să devie puternic. Din cauza cutremurului au tăsnit o mulțime de izvoare de apă caldă și o mulțime de pământ au izbucnit în diferite părți ale satelor: Chora, Myrphita, Heraclit, Milia și Crasia. La Ciurlu, stațiune de cale ferată între Constantinopol și Adrianopol, circulația a fost interuptă, comunicațiile telegrafice și telefonice de asemenea.

La Adrianopol s-au simțit două mici cutremure, dar n-au avut ca urmare decât crăparea zidurilor câtorva case. Cutremurul a pricinuit pagube considerabile. În Dardarele comunicațiile sunt interupte. Legațiunea Greciei din Constantinopol a primit o radiotelegramă, spunând că consulatul grec din Galipoli s-a prăbușit. Se zvoneste, că la Miriofilio ar fi mai mulți morți și răniți. În mai multe localități populația înspăimântată s-a aruncat în mare.

Credința Ungurilor față de casa Domitoare. Cei din «Libertatea»: Un cetățean al nostru din America ne trimite o invitație la o mare petrecere de vară a Ungurilor din Cleveland, — aranjată pe 21 Iulie 1912. Programul petrecerii stă din 13 puncte, precum: — primirea oaspeților din alte orașe, muzică, prânz cu «magyarosan süttött macs» (purcel fript ungurește!), etc. Iar după prânz (așadar după ce lumea a as un pic și la masea), se produc corile de cântărești și printru producțiile sunt întretășute și următoarele «jocuri desfășătoare de ungurești inimi»: Punct 4. Aducerea înainte și prezentarea (recomandarea) grofului Tisza István. Apoi: Azvârlire pe întrecere asupra lui Tisza István! Cel ce îl azvârlie din gură mai mulți dinți, capătă un premiu prețios!

5. Prezentarea lui Francisc Iosif întâiul, rege apostolic în mările naturale, cu coroana pe cap. Apoi: azvârlire pe întrecere asupra căpătâniului lui Ferencz József întâiul, Cel ce de mai multe ori izbește jos coroana de pe curcubeta lui (kobakjáról) acela capătă un premiu prețios!

Și apoi iar jocuri patriotice.

Plini de scârbă arătam aci cu ce fel de jocuri proaste își petrec patrioții din America, — dar durere, aceste jocuri desfășurate acolo pe pământul libertății new-ârginice, ridică nițel vălul de pe sufletul multor Unguri, nu numai

din America, ci și de aici de-acasă! De linguișt linguesc pe prea bunul Dominitor, ca să le dea mână slobodă și putere a face în țară ce le place, dar în sufletul lor s'ar juca și ei de-a America cu el.

Accidentul unui balon. Din Kopenhaga se anunță, că Sâmbătă dimineața un balon militar s-a îndreptat spre Danemarca. Timp de o oră balonul a continuat drumul spre sudvest. Gazul începuse, însă, încetul cu încetul să evaporeze. Cu toate că aviatorii au aruncat lest, totuși balonul căzu cu o repeziune fulgerătoare în mare. Balonul deveni jucăria valurilor. Aviatorii au fost salvați, menținându-se deasupra apei în nacelă. O oră după ce a căzut balonul în mare, sosi și un vapor, care luă pe aviatori pe bord.

Femele-tălmaciu. Președintele tribunalului din Praga a numit de tălmaciu la tribunalul de acolo pe o damă din Praga, pentru limba engleză. Aceasta e primul caz când o femeie a fost numită în asemenea funcție în Austria.

Recompensarea trupelor italiene. Din Roma se anunță, că regele a recompensat acum pe toți ofițerii, subofițerii și marinarii celor 4 torpiloare, cari în noaptea de 23 spre 24 Iulie st. n. au încercat să pătrundă în Dardanele și când au fost descoperiți de vrăjmași au putut totuși fugi, cu tot focul violent al acestuia. Căpitanul Millo, care comanda escadra, a fost avansat contra-amiral. Ofițerii, subofițerii și mate-loții au fost avansați fiecare cu un grad.

Cel mai vechi gimnaziu. În Lipsa s'a serbat al 700-lea an dela înființarea gimnaziului Thoma. Cum cetățenii din Lipsa se mândreau că gimnaziul lor este cel mai vechi din Germania, cetățenii din Kempen s'au grăbit să le dovedească, că gimnaziul lor este și mai vechi, ci că vechi încă din vremea lui Carolus cel Mare. Au recunoscut însă și cetăț. Kempen, că nici gimnaziul din Lipsa, care datează de 700 de ani, n'este tocmai nou. Și așa s'au împăcat cetățenii ambelor orașe.

Catastrofa minieră din Germania. Din Bochum, se mai anunță următoarele: Până acum se credea că dezas-trul minier de aci se datoră unei întâmplări nenorocite. Terminându-se însă ancheta, s'a constatat că la mijloc sunt niște ușurinte condamnable. Cu prilejul spargerei unui bloc de cărbuni se degajase în mină gaz grisuos. Înainte de a proceda la o nouă spargere, ar fi trebuit mai întâi să se depărteze acest gaz. Conducătorul lucrărilor însă n'a făcut astfel ci ordonă o nouă spargere. O anchetă în această direcție nu se putea, de oarece toți acei cari erau ocupați la mașina de spargere, au pierit în timpul exploziei. Lucrările de salvare nu s'au terminat încă. Ele se vor termina probabil azi pe la miezul nopții.

După relațiunile oficiale, catastrofa minieră a costat viața a 124 lucrători. Trei lucrători, cari se credeau că au căzut pradă în teroarea catastrofă, s'au prezentat administrației. Astăzi, Leni, va avea loc înmormântarea tuturor victimelor în prezența principelui Henric Președintele Făcleres a primit dela împăratul Wilhelm o d'peșă de mulțumire pentru telegrama de condolențe trimisă de președinte la prima și ire despre catastrofa minieră din Bochum.

Cea mai mare pădure din Franța. N'o căutați în hărți, și nici nu vă puneți în gând să porniți s'o căutați în întinsele republici. Cea mai mare pădure din Franța nu este aiurea decât în... Paris. Serviciul statistice municipale a stabilit, că suma copacilor din grădinile publice, din bulevardele și străzile Parisului se ridică la 475,788. Imaginați-vă acum o pădure cu un număr atât de mare de copaci și veți afla și vă veți convinge că într-adevăr în Paris este cea mai mare pădure din Franța.

Avis. Un candidat de avocat sau un scriitor cu praxă află aplicare pe lângă plată bună la Dr. Mező Samu avocat în Borosjenön com. Aradului.

Știri mărunte. Din Messina se anunță, că vulcanul Stromboli arată o mare activitate, împrăștiind mult fum și lavă. Se aude de sub pământ zgomote puternice.

— Ministrul american la San-Domingo anunță, că răsculații au cucerit localitatea Dajabo. A avut loc o luptă crâncenă, în cursul căreia au căzut 200 oameni din rândurile trupelor guvernamentale.

— În împrejurimile Palermei s'au îmbolnăvit, cu simptome de otrăvire, 1200 persoane. Se crede că puțurile din

oraș au fost otrăvite de rău făcători și că aceasta e pricina intoxicațiilor în masă. Până acum au murit 3 persoane.

— Din cauze nelămurite încă până acum a fost aruncat în aer Sâmbătă dimineața un șopron de aeroplane de pe câmpul de exerciții Wandeck. Trei aeroplane au fost distruse.

— Pe bordul vaporului «Petersburg» reintors din India, s'a constatat un caz de ciurmă.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Târg-Bârsei.

Concertul Simicel, dat ieri seara în oteul «Europa», a avut un frumos succes moral. Succesul material a lăsat însă mult de dorit, deoarece Românii brașoveni și oaspeții din România nu l-au împărțit de sprijinul, pe care l-ar fi meritat acest simpatice artist. Programul bogat al concertului a scos la iveală calitățile frumoase artistice ale iscusitului mandolinist. D-l Simicel a plecat azi spre Făgăraș, unde va concerta probabil mâine, iar dela Făgăraș va pleca la Sibiu și Ocna Sibiului, unde deasemenea va aranja concerte. Apelăm la publicul nostru să sprijinească pe d-l Simicel în turneul său artistic.

Pe jos dela București la Paris. Astăzi s'a prezentat în localul redacțiunii noastre tânărul Ioan Marinescu, venind dela București până la Brașov pe jos și desculț. Dânsul și-a propus să parcurgă pe jos în timp de 3 luni drumul până la Budapesta-Viena-Berlin și Paris, cam 4500 kilometri. Din București a plecat în 26 Iulie v. iar la Brașov a sosit ieri seara. Astăzi a plecat mai departe.

Muzică la promenadă. În caz de timp favorabil muzica orașului va concerta mâine Marți, la 4^{1/2} oare seară la promenada de jos.

Pentru cultura din Maramurăș.

La apelul, publicat în nr. 128 al «Gazetei Transilvaniei», către toți autorii, editorii și în genere, către toți prietenii sinceri ai țărâniei din Maramurăș, la cari până în ziua de astăzi foarte puțină slovă românească o ajuns, vă voi arăta, numele acelor persoane, cari a dăruit cărți pentru biblioteca populară din leud, care până acum e singură și cea dintâi în țara lui Dragoș-Vodă.

1. Dela D. Lupan, profesor în Brașov:

1. «Hai să rădem, almanahul revistei «Minerva» literară ilustrată, pe anul 1911.

2. Călătoria lui Stanley, prin Africa-centrală, 1874—1877, povestită cu deosebire pentru tinerime de R. Roth, traducere de Andreiu Barseanu.

3. Carte de cetire, pentru anii din urmă ai școalelor populare și pentru poporul nostru de I. Pop Reteganul.

4. Carte de cetire, pentru elevii și elevele clasei a IV-a primare de Nicolae Sulică profesor în Brașov.

5. Datoriile copiilor, sau istorioare religioase și morale, pentru elevii și e'eleve din clasele începătoare de Gh. Ludu preot-inv. și Ioan Darius inv.

6. «Universul și minunile lui» nr. 67 din «Biblioteca pentru toți».

7. Anton Pann, Culegere de proverbe sau povestea vorbiilor. Nr. 16-25-39 din «Biblioteca pentru toți».

8. Anton Pann, Nastratin Hogea. Înțeleptul Arghir și nepotul său Anadâm și O șezătoare la țară sau povestea lui Mos Albu. Nrii 79-93-94 din «Biblioteca pentru toți».

9. Constantin Negruzzi, Aprodul purice Lăpușeanu scrisori etc.

10. Gr. Alexandrescu: Poesii și fabule.

11. Carte de cântece, pentru tinerimea școlară de Ioan Darius.

II. De la Sfântia Sa Dr. Elia Dăianu, protopopul Clujului:

1. Propovedanii la îngropăciunea oamenilor noștri culese de Petru Maior.

2. Prinos canonicului Dr. Augustin Bunea, făcut de redacțiunea revistei culturale «Răvașul» Cluj.

3. Discurs panegiric la înmormântarea lui Ștefan cav. Havasi-Oășanu, titolul bisericeii din Cluj de Dr. E. Dăianu.

4. Biserica și Românismul, studiu istoric de Zenovie Păclisan.

5. Barcul Vasile A. Popp, al II-lea

președinte al «Asociațiunei» de Dr. E. Dăianu.

6. Biserica lui Bob în Cluj, de Dr. E. Dăianu.

7. Românii și clasa intelectuală din Bucovina, note statistice de I. E. Toronțiu.

8. Cartea durerii tradusă din franceze de A. Nicolescu.

9. «Viorele» schițe și nuvele de Vioara din Bihor cu o prefață de Adrian G. Lazariu.

10. A fost odată, povești și cântece populare culese de I. E. Toronțiu.

11. Adevărata bogăție, sau împăratul printre săteni de Ioan Agărbiceanu 2 exemplare.

12. Ursu Broina, nr. 2 din biblioteca despărțământului Cluj de Dr. E. Dăianu.

13. Întâiul ajutor la nenorociri de Silviu Brânzău nr. 4 bibl. desp. Cluj.

14. Cultivați pomi, de Vasile Rauta Buticescu nr. 5 din bibl. desp. Cluj.

15. Cum trebuie să lucrăm pământul, de Aurel Poruțiu nr. 6 din bibl. desp. Cluj.

16. Faceți tovărășii, mustre de statute, nr. 9 din bibl. desp. Cluj.

17. Povestea noastră. La America. Dela țară. Ultima lecție. Bibl. desp. Cluj nr. 10.

18. Povești din satul nostru. Dinu Maicii de Ion Isac.

III. De la Aurel Fodor, paroh în Așchileu-mare: 20 de exemplare din «Ziua deșteptării» povestire populară de Aurel Fodor. Nr. 9 din Biblioteca «Unirii».

IV. De la Ioan Hățiegan, protopop gr. cat. în Cojocna:

1. Două exemplare din revista «Asociațiunei Transilvaniei» Nr. I-II pe lunile Ianuarie-April 1912.

2. Istoricul bisericeii române gr. cat. din Cleveland-Ohio. Scris de Aureliu Hățiegan, preot-misionar gr. cat.

3. Prăsierea pomilor, păstrarea și prepararea poamelor de Nicolae Albani inv. dirigent.

4. Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ioan Bob la curtea din Viena în a. 1792 de Dr. Ioan Lupaș.

5. Cursele diavolului sau narațiuni populare, scoasă din viața poporului, scrisă de Ioan Bochiș preot în Borșa. 2 exemplare.

6. Adevărata bogăție, sau împăratul printre săteni de Ioan Agărbiceanu. 2 exemplare.

7. Povestiri de N. Petra-Petrescu, nr. 17 din bibl. populară a «Asociațiunei».

8. Despre lungoare, de Dr. B. Bașiota medic în Cluj.

9. Gheorghe Barițiu de E. Zeflean.

10. Despre coleră, și cum să ne apărăm împotriva ei de Dr. B. Bașiota, medic.

V. De la d-șoara Genica Halma-ghi din Comăna-de-jos:

1. Mark Twain: un rămășag între miliardari și alte schițe. Traduceri de Al. Gh. Doinaru. Nr. 397—398 din «Biblioteca pentru toți».

2. Dostoievsky: Suflet de copil Traducere de N. Dașcovici. «Nr. 509—590 din «Biblioteca pentru toți».

VI. Dela Dumitru Lupan, profesor în Brașov, am primit acum a 2-a oară:

1. Răsboiul nostru pentru neam-nare povestit pe înțelesul tuturor, de Gheorghe Coșbuc.

2. Crestomație pentru toți Românii de Gheorghe Coșbuc.

3. Carte de cetire pentru clasa I. și a II-a gimnazială și reală de Ioan Pcpca.

4. Povește despre păstrarea sănătății de Dr. I. Felix. Nr. 24 din Bibl. Domeniului coronei.

5. Scrisori către plugari, de Constantin Sandu. Nr. 19 din Bibl. Domeniului coronei.

6. Legile grănițierilor Năsăudeni, de d-l Victor Onișor.

7. Cântece bănățene, de E. Hodoș.

8. Invătătoriul din Merești, istorioare instructive pentru popor și tinerime, localizată de Valeriu Florian.

9. Din traista lui Moș-Stoica, 101 minciuni populare din țara Ardealului, date la iveală de Sandu-pungă-goală, dascăl și fecior de popă.

10. Anecdote sărate, de Ioan Chi-roiu.

11. Povestiri pentru copii și tinerime, publicate de Radu Prișcu și Didi Mușlea.

Dăruirile din România sunt publicate în folie de-acolo.

Iată, aceștia sunt, cari a auzit și-a

înțeles glasul nostru și ni-au trimis cărțile, ca să putem odată înzestra cum se cuvine biblioteca populară din satul de naștere al I. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Victor Mihalyi.

Aceștia sunt, cari într-adevăr doresc deșteptarea Maramurășului, nu nu mai cu vorba ci și cu fapta.

Glasul acesta e cel dintâi, când maramurășenii s'au îndreptat spre frații lor din alte locuri, cerând cărți, de unde să poată cunoaște obârșia lor, din ce neam ales fac parte; cine am fost noi de altă dată și cum am ajuns pe plaiurile aceste înfloritoare?

Și Maramurășul într-adevăr e dornic de carte. Ii vezi în Dumineci și în Sâmbători, adunați câte 20—30 la oaltă, în mijlocul lor cel mai cu minte, care știe mai bine cetii, și are glas bun, le cetește din ceva carte, ceilalți cu capetele descoperite ascultă. Și dacă cercezezi cartea din care se cetește, de mai multe ori dai de «Vămile văzdubului» sau altă carte netrebnică, sau în cazul cel mai bun dai de «Cazanice». Și n-avem de ce ne mira! Căci dășii simțind lipsa cetitului, cetesc cartea ce le stă la îndemână. Nu ei sunt de vină, ci numai noi!

Deci, să nu-i lăsam și pe mai departe în neștiința lor seculară, să nu lăsam ca să li s'otrăvească și sufletul lor cu fel de fel de cărți superstițioase, și stricăcioase, căci trupul lor l-a otrăvit în destul puhoiul galițian, ci cu mic și mare să le sărim într'u ajutor. Să le dăm în mână arma învățăturei: carte bună și sănătoasă, și în scurtă vreme se va transforma întreaga lor ființă.

Cei-ce ar dori să ne trimeată cărți, sunt rugați a trimite pe adresa:

Preotului-capelan Ioan Bârlea, Iód u. p. Dragomérfaiva, Marmaros megye.

Felurimi.

Dispariția celui mai vechi ziar din lume. Președintele republicii chineze Juanshi-kai a oprit pentru totdeauna apariția ziarului «King-Kao» cel mai vechi ziar din lume. «King-Kao» ocupa fără îndoială cel mai de seamă loc în istoria presei chineze, căci vreme de 1500 de ani a fost în China cronicarul cel mai fidel al evenimentelor din toată lumea și a exercitat o mare influență asupra societății chineze.

Pe vremuri, când Europa nici nu visa de artă tipografică și ziaristică, chinezul Gon Chung a găsit mijlocul fabricării literilor din plumb și din argint și a înființat la anul 400 Ch. sub stăpânirea împăratului Pin Chuang Psang ziarul «King-Kao», care a apărut neîntrerupt până acum. La început ziarul se tipărea pe zece foi de mătase galbenă, cari erau legate în broșură și trimise fruntașilor țării. Cu vremea a ajuns cel mai răspândit ziar din China. În biblioteca curții imperiale chineze se găsesec documente interesante asupra istoriei acestui ziar. Redactorii șefi ai ziarului dădeau de multe ori proba celui mai neobișnuit curaj și patriotim. Astfel s-a întâmplat că prin veacul al optulea redactorul dela «King-Kao» a acuzat de trădare pe prințul regent Piu-Mo Ling. Pentru aceasta a fost supus la cele mai grozave torturi și în sfârșit ars de viu.

Idei, cari ni se par astăzi noi, au fost propagate de ziarul acesta cu aproape nouă sute de ani în urmă. Astfel în veacul al doisprezecelea redactorul șef al ziarului îndrăznește să ceară guvernului părăsirea tradițiunilor și ceremoniilor chineze și să trimită în Europa oameni, cari să vadă și să audă dar mai ales să învețe ceace nu au chinezii.

Pentru aceasta redactorul șef al ziarului, care pe atunci era cunoscutul poet Gur-Nu-Pschang, a fost decapitat, iar capul său cu urechile și limba ruptă a fost purtat prin toate orașele de miază-noapte ale Chinei.

Cărți și reviste.

Chestia emigrării și gravaminele ei. Broșura cu acest titlu a consilierului guvernial *Frideric Hey*, a apărut și în ungurește și ni s'a trimis la redacție. Autorul arată pericolul emigrării, dar nu prea află mijloace potrivite pentru stavilirea răului. Vom face eventual spicuri din broșură. Ea se află de vânzare la *Edhoffer*, Viena, Lichtensteinstrasse 21. Preț 50 fl.

Proprietari: *Bravice și Comp*
Tip. *A. Mureșianu*: *Bravice și Comp*
Redactor responsabil: *Ioan Brolea*.

FRAȚII SIMAY, Brașov Târgul grâului 3.

Proprietari Emil Bologa și soții

Recomandă toate articolele cele mai moderne pentru dame și domni.

Confectionăm costume în timpul cel mai scurt garantăm pentru fason.
Stofe, mătăsării, confecțiuni, bluse și rufărie solidă. — Trusouri complete.
Serviciu prompt și prețuri moderate.

Avem onoare a ruga On. public care petrece în viligiatură în Braşov şi prejurime, a vizita firma

BUDAY & MEZSAROS

croitorie pentru bărbaţi a căror prăvălie principală se află în Budapeste IV. Esküt-tér Nr. 6.

A deschis Filiala, Braşov strada Vămei Nr. 9 la „Old England“, magazinul de mode al firmei **Marton Laszló**, unde se lucrează din stoffe engleze după măsură costume pentru bărbaţi, croială ireproşabilă, după cea mai nouă modă engleză şi franceză.

Tot omul cum se cade

îşi poate procura **Haine şi albituri**
cu înlesnire de a le plăti lunar sau la săptămână
dela cea mai veche şi solidă firmă

RONAI HENRIK, Strada Mihail Weiss 22.

„TRANSSYLVANIA“

bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben)
recomandă încheierea de

Asigurări pe viaţă

in condiţiunile cele mai favorabile.

Pentru preoţi şi învăţători români gr.-or. dela şcolile
confesionale avantajii deosebite.

Special de remarcant sunt combinaţiunile următoare:

Asigurări mixte cu restituirea intereselor de 3% garantată.	Asigurări de pensii simple sau combinate cu asigur. unui cap ita
Asigurări simple şi mixte cu participare la câştig de 40%.	Asigurări mixte cu plăţirea necondiţionat de 2-ori a capitalului.

Asigurări de foc

deasemenea foarte ieftine.

Dela existenţa „Transsylvaniei“ s'au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viaţă.	Cor.	5.146.556-63
Pagube de foc	„	5.275.798-23
Sumele asigurate pe viaţă erau cu finea anului 1911	„	10.931.322-—
Asigurări de foc	„	127.763-744-—
Capital de fondare şi rezerve	„	2.520.492-—

Informaţii şi prospecte se dau gratuit prin direcţiune în Sibiu, prin agenturile principale din Arad, Braşov, Bistriţa, şi Cluj, cum şi prin toţi agenţii din comune.

Agentura principală pentru Braşov se află la d-l
— **H. Herman** Strada Porţii Nr. 51. —

Persoane versate în achiziţii cu cercuri bune de cunoştinţă se primesc în condiţii favorabile în serviciul institutului.

Anunţ.

Subserisa, domiciliată în abrud, (abrudbanya) de 19 ani, religie gr. or. posendând bine limba română şi magyară, caută loc la vreo familie din Cluj, Braşov, Maros-Osorhei ca îngrijitoare a unor prunci mărişori, ocupându-se cu ei în conversaţie.

Aştept ofertul familiei unde aşi fi primită, în urmă căruia voi arăta şi eu condiţiile mele.

cu toată stima.

Eugenia Ţărar

la Adamuz George în abrudbaya

De închiriat

O locuinţă în strada Fantanii (Brunengasse Nr. 34) constatatoare din 5 odăi, odă de baie, odă pentru servitori, şi ce trebuie se aparţină unei locuinţe dela 1 a Octomvrie. Informaţii se pot lua dela Domnul Moritz Wächter strada Vămei Nr. 14.

Avis

La familia văduva **Csalner Albert** în Bistriţa, târgu de v. te. casă cu mai multe încăperi, în nemijlocită apropiere de gimnasiu Săsesc şi şcoala ungurească de fete, se primesc copii în cost şi cuartir.

Avis.

Ocazia cea mai bună se oferă de a cumpăra tot felul de

Ciasornice de buzunar

cu pendulă, de părete, ciasornice cu zărnăitoare, cu ornamente cu preţurile cele mai moderate la

KLEIN BÉLA

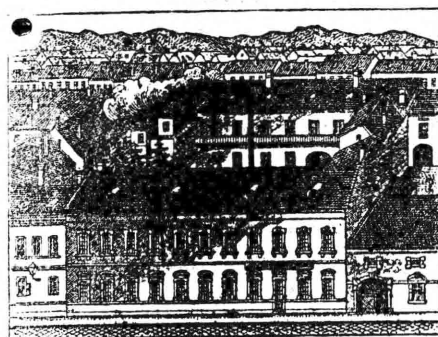
ciasornicar, Strada Porţii Nr. 46.

Magazinul cu ciasornicarie l'am cumpărat dela proprietarul de mai înainte şi din nou aranjat solid. Pentru ciasornice cumpărate sau reparate la mine dau garanţie în scris pe 5 ani.

GEORGE FOITH & Cie

cea mai mare fabrică de tricotaţi cu 120 lucrători.

Magazinul: Braşov, Strada Porţii Nr. 24. — Telefon 353.

Specialitaţi: ciorapi, tricouri, articole de sport.

Pentru sezon recomandăm asortimentul bot de cămăşi pentru turişti, brăne, cravate, ciorapi de turişti.

Stabilimentul băilor din Târgul Cailor

Avem onoarea a aduce la cunoştinţă că s'a deschis baia de înotat împreună cu duşuri.

Tot odată suntem în stare după o acurată comparare a elementelor scaldelor naturale, a face băi minerale în vane anume pentru acest scop cu piatră acră, iod, maras-nă, ciocălan de brad, sare, pucioasă, acid-carbonic, fer, tanin, soda şi flori de fân.

Preţurile şi orele se pot vedea din ordinea băilor.

Administraţia băilor.

Hotel Coroana.

Subserisa direcţiune a Hotelului are onoarea a aduce la cunoştinţă Onor. public cu ocazia zilei naşterii a **Măriei Sale Regelui**, în 17 August va avea loc.

Un mare Festival de Elită în grădină

Cu concursul muzicii militare împreună cu dans. Inceputul Festivalului la 8 oare seara. Dansul în sala cea mare se începe la 10 oare. Interea liberă la Festival, la dans.

Totodată subserisa direcţiune face cunoscut Onor. oaspeţi ai Hotelului şi restaurant că de astădată nu se pot rezerva locuri la mese şi roaga on. public să poftescă se vină la 7 oare spre a şi asigura un loc

La timp nefavorabil Festivalul şi dansul în 18 ale lunii corente. De o cercetare numeroasă se roagă cu toată stima.

Direcţiunea Hotelului

AVIZ!

Subserisul atrag atenţiunea On. public românesc din loc şi dela sate cu deosebire apelez la sprijinul inteligenţei române a mă iucura în meseria mea de văpsitor de mobile şi zidiri. Stau la dispoziţia On. public cu cele mai nouă şi moderne modele. Pentru înlesnire pot fi avizat printr-o carte postală la adresa:

Nicolaie Renel

măestru văpsitor. (1-52)

Braşov, Pe Coastă Nr. 19.

Compagnie generale Transatlantique

Linia franceză

Circulaţie regulată directă de Vapoare viteză mare

Havre-Newyork

Kanada

Via Basel (Elveţia) Paris.

Birou: **Budapest, VII., Baross-Platz 15.**

Adresa Teleg. TRANSAT Budapest.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori şi când pe timp mai îndelungate sau lunare

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

Banca Naţională a României.

Situaţiune sumară.

	1911 23 Iulie	1912 21 Iulie
Activ:		
122592130 Reser.met. aur 153797118		
50843000 „ Trate aur 61.958,000		
Argint şi diverse monede	648,979	645,015
Portofoliu Român şi străin	93 693,059	151,094.533
*Impr. pe efec. publice 7,653,500	21 386,989	16.807,736
„ „ „ în ct-corent 10.717,139.		18.370,4
Efectele Capital. Social	11.999,611	11.999,854
Efectele fondului de rezervă	17.756,077	17.443,877
Efect. fond. de amort. mob. şi mater	4.275,121	4.189,321
Imobile	6.031,720	6.226,959
Mobilier şi Maşini de Imprimerie	741,556	817,571
Cheltueli de Administraţiune	165,255	141,701
Depozite libere	116.478,927	115.648,425
Conturi de valori	24.389,044	36,076.391
Conturi curente	73.768.078	92.940,046
	544.869,546	669.888,397
		674.322,128
Passiv:		
Capita.	12.000,000	12.000,000
Fond de rezervă	30.437.233	32.456,931
Fondul amortis. imob. şi material	4.529,588	4.834,186
Bilete de Bancă în circulaţiune	354.132,030	459.725,480
Profit şi Pierdere	2.446,952	3.035,011
Dobânzi şi beneficii diverse	260.739	258.698
Depozite de retras	116.478,927	115.648,425
Conturi diverse, sold	24.584,077	41.929,666
Scmptul 5%		
* Dobânda 5%		
	544.869,546	669.888,397
		674.322,128

GEORGE SZÖCS

croitor civil şi militar

BRAŞOV, Strada Mihael-Weiss Nr. 10.

case proprie.

— TELEFON 488. —

Depositor de cele mai nouă stoffe indigene
şi din streinătate.

Serviciu prompt!

Preţuri solide!

Văpsitoria artistică de lux şi curăţirea hemică

G. SOLINGER Succesori.

Str. Spitalului 64, vis-à-vis cu Hotel Coroană,

se recomandă pentru toate lucrările ce cade în bransa aceasta. Curăţire hemică de garderobe de dame şi domni, în mătase, lână, bumbac, întindere modernă de perdele pe cadre patent etc. Costume de bărbaţi se curăţă hemic şi reparaază în aten-

NOVITATE! lăi propriu ca nouă. NOVITATE!

PENE DE STRUȚ

se curăţă sau vopseşte în colori moderne şi leagă cu preţ ieftin în Pleureuse. Rochi de dame, baine bărbăteşti se zugrăvesc în colori moderne, asemenea stoffe de mobile, perdele de lână, draperi etc. Negru pentru jeli la dorinţă se execută în 48 ore.

Onor. muştiri vor lăfăra lucrări ireproşabile. Rog de sprijin

G. SOLINGER succesor, Str. Spitalului 64 vis-à-vis de Hotel Coroană.